

KFIB | BIAA

KÖLTSÉGVETÉSI FELELŐSSÉGI INTÉZET BUDAPEST

Open Budget Survey 2017

A kormány által vitatott pontok részletesen

5. Ha a költségvetési törvényjavaslat vagy bármely kapcsolódó dokumentuma közgazdasági bontásban tartalmazza a tárgyévi kiadási előirányzatokat, ez a közgazdasági bontás összhangban van-e a nemzetközi szabványokkal?

- a. Igen, a közgazdasági bontás összhangban van a nemzetközi szabványokkal.
- b. Nem, a közgazdasági bontás nincs összhangban a nemzetközi szabványokkal, vagy a kiadási előirányzatok nem szerepelnek közgazdasági bontásban.**
- c. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A magyar közgazdasági bontás nincs összhangban a nemzetközi szabvánnyal, az IMF GFSM struktúrájával. Egyrészt az elszámolás módja itthon pénzforgalmi, a nemzetközi pedig eredményszemléletű, ami miatt néhány tételt nem lehet bemutatni (pl. tőkejavak értékcsökkenése). Fontosabb viszont, hogy a hazai szerkezet a támogatások között csak működési és felhalmozási szempont szerint tesz különbséget, nem állapíthatók meg az egyes támogatási formák (pénzbeli ellátás, vállalatnak nyújtott támogatás, nemzetközi segély).

Kormányzati észrevétel: **A**

A közgazdasági bontás összhangban van a nemzetközi szabvánnyal, az IMF GFSM struktúrájával, néhány eltérést leszámítva. A pénzforgalmi elszámolás miatt az értékcsökkenés nem szerepel, de szerepelnek a költségvetési folyamat során meghatározódó felhalmozási kiadások mind a kiadási, mind a bevételi oldalon. Ugyanakkor a költségvetési intézmények kettős könyvelésükben nyilvántartják a tőkejavak értékcsökkenését.

7. Tartalmazza-e a költségvetési törvényjavaslat vagy bármely kapcsolódó dokumentuma a kiadási előirányzatok több éves (legalább a tárgyévet követő két évre vonatkozó) előrejelzését az alábbi három bontásban: intézményi, közgazdasági és funkcionális?

- a. Igen, a több évre előretékintő kiadási előirányzatok mindhárom bontásban (intézményi, közgazdasági vagy funkcionális bontásban) megtalálhatóak.
- b. Igen, de a három közül csak két bontásban találhatóak meg a kiadási előirányzatok több éves előrejelzései.
- c. Igen, de a három közül csak egy bontásban találhatóak meg a kiadási előirányzatok több éves előrejelzései.
- d. Nem, a kiadási előirányzatok több éves előrejelzései egyik bontásban sem találhatóak meg.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslat tartalmaz több évre vonatkozó kitekintést, de annak szerkezete nem tekinthető sem intézményi, funkcionális vagy közgazdasági csoportosításnak. Például valamennyi költségvetési intézményt egy összevont soron „Költségvetési szervek kiadásai” címen mutat be.

Kormányzati észrevétel: **C**

Magyarország esetében a Konvergencia Program is a törvényjavaslat kiegészítő dokumentumának minősül, és abban megtalálható a kormányzati kiadások közgazdasági bontása több évre vonatkozóan.

10. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban egyedileg azonosíthatóak-e a nem adójellegű bevételek (például díjak, tulajdonosi jövedelem, szolgáltatások költségtérítése) a tárgyévre vonatkozóan?

- a. Igen, a nem adójellegű bevételek egyes forrásai a teljes adóbevételre különállóan megtalálhatóak.
- b. Igen, a nem adójellegű bevételek egyes forrásai a nem adójellegű bevételek legalább kétharmadára, de nem a teljes bevételre különállóan megtalálhatóak.**
- c. Igen, de a nem adójellegű bevételek egyes forrásai csak a nem adójellegű bevételek kevesebb, mint kétharmadára különállóan megtalálhatóak.
- d. Nem, a nem adójellegű bevételek egyes forrásai nincsenek feltüntetve.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslat „A központi alrendszer mérlege” című táblázata (276.o.) nem különíti el értelmezhető csoportokra a nem adójellegű bevételeket, ezért nem lehet az egyes típusok részarányát megállapítani. Például a GDP 4%-át kitevő „Költségvetési szervek bevételei” esetében nem tudható, hogy közhatalmi (bírságok, adók) vagy szolgáltatási (díjak) bevételek vannak-e többségben. Mivel ez összegében jelentős tétel, ezért nem állapítható meg a nem adójellegű bevételek pontos szerkezete.

Kormányzati észrevétel: **A**

A Konvergencia Program 73. oldalának 2. táblázata minden nem adójellegű bevételt tartalmaz.

12. Tartalmazza-e a költségvetési törvényjavaslat vagy bármely kapcsolódó dokumentuma a bevételi előirányzatok több éves előrejelzését egyedi bevételi források szerint megbontva?

- a. Igen, bevételek egészének több éves előrejelzése megtalálható egyedi bevételi forrásokra lebontva.
- b. Igen, a bevételek legalább kétharmadának, de nem a teljes bevétel több éves előrejelzése megtalálható egyedi bevételi forrásokra lebontva.**
- c. Igen, de csak a bevételek kevesebb, mint kétharmadának több éves előrejelzése található meg egyedi bevételi forrásokra lebontva.
- d. Nem, nem található meg a bevételek több éves előrejelzése egyedi bevételi forrásokra lebontva.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

“Az államháztartás mérlege (2016-2020)” című táblázatban jelentős adónemek (ÁFA, személyi jövedelemadó, szociális hozzájárulási adó, jövedéki adó, stb.) egyenként szerepelnek a táblázatban, viszont a kisebb adónemek és a nem adójellegű bevételek jellemzően összevont sorokon találhatóak meg. Az összevontság azonban nem tartalmi jellegű, ezért az adatok bemutatása érthetőbb lenne, ha tartalmi csoportonként lennének összevontva a kisebb összegű bevételek (pl. bírságok, szolgáltatási díjak, egyéb fogyasztási adók, stb.).

Kormányzati észrevétel: **A**

A hivatkozott táblázat minden bevételt tartalmaz, a bírságok, szolgáltatási díjak összegét például az “Egyéb központosított bevétel” soron.

16. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban megtalálható-e a különböző makrogazdasági forgatókönyvek hatásának (érzékenységvizsgálat) bemutatása a költségvetésre?

(Kiemelt információ az infláció, reál GDP-növekedés és kamatlábak különböző alakulásával számoló forgatókönyvek hatása a kiadásokra, bevételekre és az adósságra.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak, és emellett további információk találhatóak a különböző makrogazdasági forgatókönyvek költségvetési hatására vonatkozóan.
- b. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak a különböző makrogazdasági forgatókönyvek költségvetési hatására vonatkozóan.
- c. Igen, találhatóak információk, de egyes kiemelt információk hiányoznak.
- d. Nem szerepel információ a különböző makrogazdasági forgatókönyvekről.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslatban az 1332-1334. oldalon egy rövid összefoglaló található a különböző makrogazdasági forgatókönyvek hatásairól, de ez nem tartalmazza a költségvetési tételekre vagy a költségvetés egyenlegére gyakorolt hatásokat. Bővebb érzékenységvizsgálat a Konvergencia Programban található.

Kormányzati észrevétel: **A**

A Konvergencia Program 50. oldalán található az érzékenységvizsgálat. A Konvergencia Program a törvényjavaslat kiegészítő dokumentumának tekintendő, mivel a törvényjavaslattal együtt kerül az Országgyűléshez, és a tartalmuk megegyezik.

17. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban megtalálható-e annak bemutatása, hogy a tervezett gazdaságpolitikai intézkedések (elkülönülten a meglévő intézkedésektől) hogyan hatnak az egyes kiadási tételekre?

- a. Igen, valamennyi tervezett intézkedés kiadási hatása megtalálható, és emellett szöveges magyarázat is kíséri őket.
- b. Igen, valamennyi tervezett intézkedés kiadási hatása megtalálható, de szöveges magyarázat nem kíséri őket.
- c. Igen, egyes tervezett intézkedések kiadási hatása megtalálható, de nem mindegyiké.**
- d. Nem, a tervezett intézkedések kiadásra gyakorolt hatása nem található meg.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A tervezett intézkedések leírása a 213-216. és 221-225. oldalon találhatóak meg. Az egyes intézkedésekről csak szórványos információk olvashatóak, de egyik esetében sincs feltüntetve például a várható kiadási növekmény, holott olyan jelentős kiadási oldali intézkedéseket javasolt a kormány, mint a tanárok, katonák, rendőrök, adóhivatali dolgozók béremelése vagy az egyösszegű lakástámogatások az újépítésű házak vásárlóinak (családi otthonteremtési kedvezmény).

Kormányzati észrevétel: **A**

A költségvetési törvényjavaslat tartalmazza az intézkedések leírását. A Konvergencia Programban megtalálható az új intézkedések hatása a költségvetési egyenlegre a 27. oldalon.

18. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban megtalálható-e annak bemutatása, hogy a tervezett gazdaságpolitikai intézkedések (szemben a meglévő intézkedésekkel) hogyan hatnak az egyes bevételi tételekre?

- a. Igen, valamennyi tervezett intézkedés bevételi hatása megtalálható, és emellett szöveges magyarázat is kíséri őket.
- b. Igen, valamennyi tervezett intézkedés bevételi hatása megtalálható, de szöveges magyarázat nem kíséri őket.
- c. Igen, egyes tervezett intézkedések bevételi hatása megtalálható, de nem mindegyiké.**
- d. Nem, a tervezett intézkedések bevételi hatása nem található meg.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A 221. oldalon a kétgyermekesek családi adókedvezményének növelése az egyetlen intézkedés, ami megfelelő alappal van bemutatva. A leírás tartalmazza a várható elmaradt bevétel összegét (15 Mrd),

az érintett létszámot (380-390 ezer adózó) és az intézkedés tartalmát (a havi egy gyerekre jutó kedvezmény 10-ről 15 ezer Ft-ra emelése). A 1215. oldalon az ÁFA részletes leírásánál ilyen információk nincsenek külön kiemelve, de a szöveg megemlíti, hogy az áfacsökkentés hatását is figyelembe vették az előirányzat tervezésekor.

Kormányzati indoklás: **A**

Mind a Konvergencia Program, mind a törvényjavaslat tartalmazza az új intézkedések bevételekre gyakorolt hatását. Előbbi a 27. oldalon.

24. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban melyik a legutolsó év, amelyre a kiadási tényadatok elérhetőek?

- a. A tárgyévet megelőző második év (tárgyév-2).
- b. A tárgyévet megelőző harmadik év (tárgyév-3).
- c. A tárgyévet megelőző harmadik évnél korábbi év.
- d. Nem találhatóak kiadási tényadatok a törvényjavaslatban vagy annak kapcsolódó dokumentumaiban.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslat táblázataiban nem található meg bármelyik előző év tényadata. Kivételt mindössze a makrogazdasági feltevések 259. és az államadósság 299. oldalon található táblázata jelent.

Kormányzati észrevétel: **A**

A közép-távú kitekintésben, ami a törvényjavaslat alapvető feltételezései tartalmazza és annak kiegészítő dokumentumának tekinthető, megtalálhatóak a 2015. év tényadatai a 17. oldalon.

30. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban melyik a legutolsó év, amelyre a bevételi tényadatok elérhetőek?

- a. A tárgyévet megelőző második év (tárgyév-2).
- b. A tárgyévet megelőző harmadik év (tárgyév-3).
- c. A tárgyévet megelőző harmadik évnél korábbi év.
- d. Nem szerepelnek bevételi tényadatok a törvényjavaslatban vagy annak kapcsolódó dokumentumaiban.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslat nem tartalmazza a bevételek legutolsó tényadatát. A közgazdasági és funkcionális bontású táblázatokban az előző évi tervszámok a legkorábbi adatok, a tényleges teljesülés adatai nem találhatóak meg.

Kormányzati indoklás: **A**

A Konvergencia Program, ami a törvényjavaslat alapját is jelenti, tartalmazza a 2015-ös tényszámokat, de ugyancsak megtalálhatóak az adatok a makrogazdasági és fiskális előrejelzés a 17. oldalán.

33. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ a költségvetésen kívüli alapokra (extra-budgetary funds) vonatkozóan legalább a tárgyévre?

(A kiemelt információk között szerepelnie kell a költségvetésen kívüli alap céljának, és a teljes bruttó bevételi, kiadási és finanszírozási adatoknak.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak, és emellett további információk is találhatóak a költségvetésen kívüli alapokra vonatkozóan.
- b. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak a költségvetésen kívüli alapokra vonatkozóan.

- c. **Igen, található információ, de egyes kiemelt információk, illetve egyes költségvetésen kívüli alapok hiányoznak.**
- d. Nem található információ a költségvetésen kívüli alapokról.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az előző felméréshez képest javítottuk a hibát, hogy a Nyugdíjbiztosítási és Egészségbiztosítási Alapokat költségvetésen kívüli alapoknak tekintettük. Ugyan rendelkeznek önálló bevételekkel, de forrásaik elvonhatóak, a bevételi forrás évente változhat (például a szociális hozzájárulási adó alapok közötti megosztásán keresztül), így nem tekinthetőek zárt, elkülönített alapnak. Költségvetésen kívüli alapoknak a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap, esetleg a Magyar Nemzeti Bank oktatási alapítványai tekinthetőek, amelyekről viszont semmilyen információt nem tartalmazott a törvényjavaslat. Alapszerűen működik még a paksi atomerőmű költségeinek fedezetét összegyűjtő Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, azonban erről csak minimális pénzügyi információk találhatóak meg, hiszen hiányzik az összegyűjtött vagyon összege, annak összetétele és a vagynon elért hozam.

Kormányzati észrevétel: **A**

2010 óta az Országgyűlés a hagyományos költségvetési fejezeteket, a korábbi költségvetésen kívüli alapokat és társadalombiztosítási alapokat egyben hagyja jóvá. Költségvetésen kívüli alapnak a magyar vonatkozásban a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap és a társadalombiztosítási alapok tekinthetőek, amelyekről minden információ megtalálható a törvényjavaslatban.

A Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap 2011 és 2014 között ténylegesen költségvetésen kívüli alapként működött, de a vagyonának értékesítését követően megszűnt.

A Magyar Nemzeti Bank oktatási alapítványai nem költségvetésen kívüli alapok, hanem non-profit jogi személyiségek. Az alapítványokról szóló információkat az MNB jelentéseinek, nem pedig a költségvetési dokumentumoknak kell tartalmaznia.

37. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ az állami vállalatoknak juttatott transzferekről legalább a tárgyévre vonatkozóan?

- a. Igen, minden állami vállalatnak juttatott transzfer előirányzata megtalálható, és emellett szöveges magyarázat is kíséri őket.
- b. Igen, minden állami vállalatnak juttatott transzfer előirányzata megtalálható, de szöveges magyarázat nem kíséri őket.
- c. **Igen, egyes állami vállalatnak juttatott transzferek előirányzatai megtalálhatóak, de nem mindegyik.**
- d. Nem, az állami vállalatoknak juttatott transzferek előirányzatai nem találhatóak meg.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az állami vállalatoknak juttatott transzfereket elsődlegesen XLIII. fejezet „Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások” tartalmazza, de az egyes minisztériumok fejezeteiben is találhatóak ilyen transzferek, mint például a Miniszterelnökségnél a Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt. tőkeemelése. A törvényjavaslat az összes transzfert tartalmazza, de sok esetben ezek nem azonosíthatóak egyértelműen, nem állapítható meg a transzfer célja vagy több soron található meg a juttatás. Utóbbira példa a MÁV-nak juttatott transzfer, ami a Vasúti személyszállítási közszolgáltatások költségtérítése soron a megrendelt szolgáltatások ellenértékét, a Szociálpolitikai menetdíj kedvezmények soron a kedvezmények megtérítését mutatta.

Kormányzati észrevétel: **A**

A költségvetési törvényjavaslatnak minden transzfert tartalmaznia kell, mert csak ilyen jogi felhatalmazással lehetséges a transzferek nyújtása. Az általános indoklás és a fejezeti kötetek tartalmazza a transzferek szöveges magyarázatát.

38. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ a kvázi-fiskális tevékenységekről legalább a tárgyévre?

(A kiemelt információk között szerepelnie kell a kvázi-fiskális tevékenység céljának és a kedvezményezettek körének.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak, és emellett további információk is találhatóak a kvázi-fiskális tevékenységekre vonatkozóan.
- b. Igen, de csak a kiemelt információk találhatóak meg a kvázi-fiskális tevékenységekre vonatkozóan.
- c. Igen, található információ, de egyes kiemelt információk, illetve egyes kvázi-fiskális tevékenységek hiányoznak.
- d. Nem található információ a kvázi-fiskális tevékenységekről.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az állami vállalatokon keresztül nyújtott kedvezményes szolgáltatások többségét a központi költségvetés megtéríti (mint a kedvezményes vasúti díjakat vagy az Eximbank kedvezményes kamatait), ezért ezek nem tekinthetők valódi kvázi-fiskális tevékenységeknek.

Relevánsabb példa, amikor egy másik közpénzzel gazdálkodó szereplő lát el közfeladatot (az MNB oktatási alapítványai), egy állami tulajdonú vállalat nyújt támogatást adott célra (a Paksi Atomerőmű támogatása a Nemzeti Filmalapnak) vagy állami tulajdonú vállalat hitelt felvéve vesz meg egy vállalkozást (Budapest Bank megvétele). Ezek az esetek azonban semmilyen formában nem jelennek meg a törvényjavaslatban.

Kormányzati észrevétel: **B**

Minden kvázi-fiskális tevékenységet tartalmaz a törvényjavaslat. A „Szociálpolitikai menetdíj-támogatások” a kedvezményes díjak megtérítését jelenti, ezáltal megjelennek a költségvetésben ezek a kiadások, és nem a vasúttársaság veszteségén keresztül finanszírozza a kormány a kedvezményeket. Ugyanez érvényes az Eximbank kamatkedvezményére is.

A Magyar Nemzeti Bank oktatási alapítványai ösztöndíjak és oktatási lehetőségek finanszírozásával bővíti az elérhető kínálatot, hasonlóan a többi üzleti és non-profit szervezet tevékenységéhez. Az alapítványok finanszírozási részvétele nem von el forrásokat az oktatási szektortól.

39. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ a kormányzat pénzügyi eszközeiről?

(A kiemelt információk között szerepelnie kell az eszközök felsorolásának és becsült értéküknek.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak, és emellett további információk is találhatóak a pénzügyi eszközökre vonatkozóan.
- b. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak a pénzügyi eszközökre vonatkozóan.
- c. Igen, található információ, de egyes kiemelt információk, illetve pénzügyi eszközök hiányoznak.
- d. Nem található információ a pénzügyi eszközökről.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A kormányzat pénzügyi eszközeiről nem található információ a törvényjavaslatban.

Statisztikai célú adatok találhatóak a Magyar Nemzeti Bank pénzügyi számláinak adatsoraiban.

Ezen kívül a 2015-ről szóló zárszámadás 558. és 561-566. oldalain megtalálható az állami tulajdonú vállalatok listája és az állami tulajdonrész könyv szerinti értéke.

Kormányzati észrevétel: **B**

A törvényjavaslat nem, de a zárszámadás tartalmaz információkat a kormány pénzügyi eszközeiről. Ebben a tekintetben a zárszámadás egyfajta kiegészítő dokumentumnak tekinthető.

40. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ a kormányzat nem pénzügyi eszközeiről?

(A kiemelt információk között szerepelnie kell az eszközök felsorolásának kategóriánként.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak, és emellett további információk is találhatóak a nem pénzügyi eszközökre vonatkozóan.
- b. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak a nem pénzügyi eszközökre vonatkozóan.
- c. Igen, található információ, de egyes kiemelt információk, illetve nem pénzügyi eszközök hiányoznak.**
- d. Nem található információ a kormányzat nem pénzügyi eszközeiről.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslatban mindössze az ingatlanok eladásából származó bevétel és az ingatlanokhoz kapcsolódó kiadások találhatóak meg (1239-40. és 1242-45. oldalakon), de az állami tulajdonban lévő további vagyonelemekről nem nyújtanak információt.

Egyéb dokumentumokban (a nemzeti vagyonról szóló törvény vagy az országjelentés) található információ az állami tulajdonú nem pénzügyi eszközökről.

Kormányzati észrevétel: **B**

A zárszámadás tartalmazza az összes nem pénzügyi eszköz bemutatását a központi költségvetési szervek, illetve a nemzetgazdasági elszámolások könyvviteli mérlegeiben, az MFB-re és az MNV-re bízott vagyon mérlegeiben, valamint az állam tulajdonában álló gazdasági társaságok és az önkormányzatok tulajdonában álló gazdálkodó szervezetekről szóló táblázatokban.

Minden közérdeklődésre számot tartó információ átlátható, még ha nem is a törvényjavaslatban.

42. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ a feltételes kötelezettségekről (például a kormányzat által vállalt garanciákról vagy biztosítási konstrukciókról)?

(A kiemelt információk között szerepelnie kell az egyes tételek céljának, a tárgyévre tervezett új garanciáknak és kezességvállalásoknak, valamint a fennálló garanciák és biztosítási kötelezettségek teljes összegének a tárgyév végén.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak, és emellett további információ is található valamennyi feltételes kötelezettségre vonatkozóan.
- b. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak valamennyi feltételes kötelezettségre vonatkozóan.
- c. Igen, található információ, de egyes kiemelt információk, illetve kötelezettségek hiányoznak.**
- d. Nem található információ a feltételes kötelezettségekről.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A kiemelt információk közül csak a garanciaprogramok és a kezességvállaláshoz kapcsolódó kiadások találhatóak meg, míg az állományi adatok csak nagyságrendi számmal vannak jelezve.

Hiányoznak a programok céljai, valamint a további információk, mint a csődesemények aránya, maximum garantált összeg, díjbevételek.

Nem található információ a garanciaprogramokon kívüli feltételes kötelezettségekről, mint az állami tulajdonú vállalatok nemzetközi hitelei, amelyeket az állam garantált.

(<http://www.kormany.hu/download/8/c4/b0000/%C3%9Cvegzebt%C3%A1bla%20-%202016%2003%2031.xlsx#!DocumentBrowse>)

Kormányzati észrevétel: **B**

A jogszabályok meghatározzák, mely esetekben vállalhat az állam garanciát, és valamennyi garanciavállalás felső korlátját magyarázattal együtt tartalmazza a költségvetési törvény.

A zárszámadás általános indoklása beszámol a garanciavállalások állományáról és a kifizetett összegekről, de nem részletezi a garanciák céljait. A kormányzati határozatok mutatják be a garanciavállalások céljait, de a szektorális és nemzetgazdasági hatásokat nem tartalmazzák.

A garanciavállalások állományáról részletes kimutatás a Magyar Államkincstár honlapján a 2011/85.

Tanácsi irányelv szerinti adatszolgáltatásban található.

45. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ az adókedvezményekről legalább a tárgyévre vonatkozóan?

(A kiemelt információk között minden adókedvezményről szerepelnie kell az intézkedés céljának, a kedvezményezett körnek és a bevételkiesés várható összegének.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak, és emellett további információ is található valamennyi adókedvezményre vonatkozóan.
- b. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak valamennyi adókedvezményre vonatkozóan.
- c. **Igen, található információ, de egyes kiemelt információk, illetve adókedvezmények hiányoznak.**
- d. Nem található információ az adókedvezményekről.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A „Főbb adókedvezmények” táblázata (300-301.o.) összefoglaló módon tartalmazza az adókedvezmények várható összegeit. A közölt összegeken kívül azonban csak szórványos információk találhatóak a kedvezményekről (például változás az előző évhez képest), további kiemelt információk (a kedvezmény célja, igénybe vevők várható száma) nem találhatóak az egyes kedvezményekről.

Kormányzati észrevétel: **B**

A törvényjavaslat kiegészítő dokumentumaiban megtalálhatóak az adatok.

46. A költségvetési törvényjavaslat vagy bármely kapcsolódó dokumentum bemutatja-e az elkülönített bevételeket (amelyek csak egy meghatározott célra költethetők el)?

- a. Igen, minden elkülönített bevétel megtalálható, és emellett szöveges magyarázat is kíséri őket.
- b. Igen, minden elkülönített bevétel megtalálható, de szöveges magyarázat nem kíséri őket.
- c. **Igen, egyes elkülönített bevételek megtalálhatóak, de nem mindegyik.**
- d. Nem, az elkülönített bevételek nem találhatóak.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A költségvetés a globális finanszírozás elvét követi, vagyis az összes bevételnek kell fedezetet teremtenie az összes kiadásra, nem egyedi szinten kell megfeleltetni a bevételeket a kiadásoknak. Ennek ellenére előfordulnak esetek, amikor egy bevételi forrást adott céllal vezet be az Országgyűlés (például chips-adó az egészségügyi források bővítésére vagy elektronikus útdíj az autópályák fenntartására), de ezen esetekben sem történik meg a bevételek és kiadások összekapcsolása a törvényjavaslatban. Az előző felmérésben a Beruházási Alap volt ilyen megoldás, ami az állami vagyon eladásából származó bevételeket kapcsolta össze az új állami vagyonelemek megvételével.

Kormányzati észrevétel: **B**

A költségvetés fejezeti logikája alapján az elkülönített állami pénzalapok lehetnének elkülönített bevételek, de a gyakorlatban ezen bevételek is elvonhatóak egyéb célokra.

Bár az adott bevételi forrást meghatározó jogszabály meghatározhatja annak célját, a költségvetésben a bevételek nincsenek összekapcsolva a megfelelő kiadási céllal.

47. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ arra vonatkozóan, hogy a benyújtott költségvetés (az újonnan bevezetendő és meglévő intézkedések) hogyan kapcsolódik a kormány tárgyévi gazdaságpolitikai céljaihoz?

- a. Igen, található információ arról, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány valamennyi gazdaságpolitikai céljához a tárgyévben, és ezt szöveges magyarázatban is kifejti.
- b. Igen, található információ arról, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány valamennyi gazdaságpolitikai céljához a tárgyévben, de ezt szöveges magyarázatban nem fejti ki.

- c. **Igen, található információ arról, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány egyes gazdaságpolitikai céljaihoz a tárgyévben, de ez nem fed le minden célt.**
- d. Nem található arra vonatkozó információ, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány tárgyévi céljaihoz.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslat általános indoklása tartalmazza a költségvetés céljait, de ezek több esetben is összekeverhetők az intézkedésekkel. Például az alapvető élelmiszerek ÁFÁ-jának csökkentése inkább eszköznek tekinthető, a cél a háztartások életszínvonalának javítása, egészségesebb élelmiszerek fogyasztása vagy a termékeket előállító szektorok helyzetének javítása lehet.

A szövegben a teljes foglalkoztatottság elérését tudtuk célként azonosítani, amelynek magyarázatában a kormány kifejti a foglalkoztatottsághoz kapcsolódó intézkedéseit, de mutatószámokat már nem rendel a célhoz.

Kormányzati észrevétel: **B**

A költségvetési törvényjavaslat és a Konvergencia Program egyaránt tartalmazza a kormány céljait.

48. A költségvetési törvényjavaslatban vagy bármely kapcsolódó dokumentumban található-e információ arra nézve, hogy a javasolt költségvetés (az újonnan bevezetendő és meglévő intézkedések) hogyan kapcsolódik a kormány többéves (a tárgyéven túl legalább két évet felölelő) gazdaságpolitikai céljaihoz?

- a. Igen, található információ arról, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány valamennyi többéves gazdaságpolitikai céljához, és ezt szöveges magyarázatban is kifejti.
- b. Igen, található információ arról, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány valamennyi többéves gazdaságpolitikai céljához, de ezt szöveges magyarázatban nem fejti ki.
- c. Igen, található információ arról, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány többéves gazdaságpolitikai céljainak némelyikéhez, de ez nem fed le minden célt.
- d. **Nem található arra vonatkozó információ, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a kormány többéves céljaihoz.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslat általános indoklása elsősorban a tárgyévvel (2017-es évvel) kapcsolatban említi meg célokat. Hosszú távú célként egyedül a „nyugdíjkiadások és egyes jövedelempótló kiadások reálértékének megőrzése” értékelhető, de mivel a törvényi szabályok ezt eleve biztosítják, a kormánynak nincs döntési szerepe ebben. Érdemi kormányzati hosszú távú célt nem találtunk a törvényjavaslatban.

A Konvergencia Programot nem tekintettük a költségvetési törvényjavaslat részének, de a kormányzati észrevétel alapján általános gazdaságpolitikai célokat (gazdasági növekedés elősegítése, költségvetési hiánycél betartása, GDP-arányos államadósság csökkentése) fejt ki, konkrét célként kizárólag a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra juttatása tekinthető.

Kormányzati észrevétel: **A**

A Konvergencia Program tartalmazza a kormányzati célokat a tárgyévre és az azt követő 3 évre.

52. A költségvetési törvényjavaslatban vagy annak bármely kapcsolódó dokumentumában található-e információ azon intézkedésekre (mind már meglévő, mind javasolt) vonatkozóan, amelyek a leghátrányosabb helyzetben lévők helyzetének javítása érdekében születtek?

- a. Igen, valamennyi intézkedésre vonatkozóan elkülönítetten megtalálható a kiadási előirányzat, továbbá ezek szöveges magyarázata.
- b. Igen, valamennyi intézkedésre vonatkozóan elkülönítetten megtalálható a kiadási előirányzat, de ezek szöveges magyarázata hiányzik.
- c. **Igen, néhány, de nem az összes intézkedésre vonatkozóan elkülönítetten megtalálható a kiadási előirányzat.**

- d. Nem, a leghátrányosabb helyzetben lévők helyzetét javító intézkedések kiadási előirányzatai nem találhatók meg.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A törvényjavaslat minden összeget tartalmaz, de az elsődleges csoportosítás jogi, adminisztratív szempontú, ezért nem minden esetben állapítható meg, hogy az egyes csoportok összesen mennyi támogatást kapnak. Például találhatóak olyan segélyek, amelyeket különböző társadalmi csoportok is kaphatnak (családi pótlék), de ezen belül nem ismert a legrászorultabbak aránya. Szintén nem állapítható meg, hogy az önkormányzatoknak adott támogatásokon belül mekkora összeg jut hajléktalanok ellátására vagy szociális étkeztetésre.

Kormányzati észrevétel: **B**

A támogatások mindig az azt kezelő fejezetben találhatóak meg, ezek megtalálhatóak a törvényjavaslat 1. mellékletében az egyszeri transzferekkel együtt. Például az Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezetben található meg a leghátrányosabb helyzetben lévők segítségét célzó előirányzatok, de ezen előirányzatok nem összegezve, hanem külön sorokon szerepelnek, és nem is mindig egymás alatt. További példa a Nemzeti Foglalkoztatási Alapban található álláskeresési ellátások.

54. A költségvetési irányelvekben megtalálható-e a költségvetés tervezéséhez felhasznált makrogazdasági előrejelzés?

(Az előrejelzésnek kiemelt információként tartalmaznia kell a gazdasági környezet leírását a becslült nominális GDP, inflációs ráta, reál GDP-növekedés és kamatlábak értékeit.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak a költségvetési irányelvekben, és emellett további információkat is tartalmaz a makrogazdasági előrejelzés.
- b. Igen, de csak a kiemelt információkat tartalmazza a költségvetési irányelvek.
- c. Igen, a makrogazdasági előrejelzés néhány részlete megtalálható, de a kiemelt információk közül néhány hiányzik.
- d. Nem, a makrogazdasági előrejelzés nem található meg.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A Nemzetgazdasági Minisztérium középtávú előrejelzését és a középtávú keretszámokat meghatározó kormányhatározatot nem tekintettük költségvetési irányelveknek, mert a dokumentumok csak a meglévő intézkedéseket tartalmazták, a tervezett új intézkedésekről és azok céljairól, az egyes területekkel kapcsolatos intézkedésekről nem található információ bennük. További probléma, hogy a két dokumentum különböző helyeken jelent meg, és semmilyen jelzés nincsen, hogy a kettőt együtt kell értékelni.

Kormányzati észrevétel: **A**

2016 végén a Nemzetgazdasági Minisztérium publikálta a „Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés 2016-2020” című dokumentumot, valamint kormányhatározatban elfogadta a középtávú költségvetési keretszámokat, amely tartalmazta a következő év tervezett költségvetési intézkedéseit, a következő évre és középtávra vonatkozóan a kiadások, bevételek, költségvetési egyenleg és államadósság előrejelzését, a többéves makrogazdasági előrejelzést, a főbb bevételi és kiadási oldali intézkedéseket és prioritásokat.

55. A költségvetési irányelvek bemutatják-e azon információkat, prioritásokat, amelyek alapján megtervezi a kormány a kiadási előirányzatok részletes számait?

(A dokumentumnak kiemelt információként tartalmaznia kell a kiadásokat meghatározó intézkedések, prioritások leírását és a teljes kiadási főösszeg becslését.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak a költségvetési irányelvekben, és emellett további információk is találhatóak erre vonatkozóan.

- b. Igen, de csak a kiemelt információk találhatóak meg a kiadási intézkedésekkel és prioritásokkal kapcsolatban.
- c. Igen, található információ a kiadási intézkedésekkel és prioritásokkal kapcsolatban, de néhány kiemelt információ hiányzik.
- d. Nem, a kiadási intézkedésekkel és prioritásokkal kapcsolatos információk nem találhatóak meg a költségvetési irányelvekben.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A kormány egy kormányhatározatot fogadott el a költségvetés középtávú keretszámairól, de semmilyen információ nem található a határozatban a tervezett intézkedésekről vagy a következő évi költségvetési tervekről, ezért ezt nem tekintettük költségvetési irányelveknek.

Kormányzati észrevétel: **A**

2016 végén a Nemzetgazdasági Minisztérium publikálta a „Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés 2016-2020” című dokumentumot, valamint kormányhatározatban elfogadta a középtávú költségvetési keretszámokat, amely tartalmazta a következő év tervezett költségvetési intézkedéseit, a következő évre és középtávra vonatkozóan a kiadások, bevételek, költségvetési egyenleg és államadósság előrejelzését, a többéves makrogazdasági előrejelzést, a főbb bevételi és kiadási oldali intézkedéseket és prioritásokat.

56. A költségvetési irányelvek bemutatják-e azon információkat, prioritásokat, amelyek alapján megtervezi a kormány a bevételi előirányzatok részletes számait?

(A dokumentumnak kiemelt információként tartalmaznia kell a bevételeket meghatározó intézkedések, prioritások leírását és a teljes kiadási főösszeg becslését.)

- a. Igen, a kiemelt információk megtalálhatóak a költségvetési irányelvekben, és emellett további információk is találhatóak erre vonatkozóan.
- b. Igen, de csak a kiemelt információk találhatóak meg a bevételi intézkedésekkel és prioritásokkal kapcsolatban.
- c. Igen, található információ a bevételi intézkedésekkel és prioritásokkal kapcsolatban, de néhány kiemelt információ hiányzik.
- d. Nem, a bevételi intézkedésekkel és prioritásokkal kapcsolatos információk nem találhatóak meg a költségvetési irányelvekben.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A Nemzetgazdasági Minisztérium középtávú előrejelzése csak a már elfogadott bevétel oldali intézkedéseket és a főbb bevételi előirányzatokat mutatja be, a költségvetési törvényjavaslatban tervezett új intézkedésekről (például amelyeket a törvényjavaslattal egyszerre benyújtandó adócsomag tartalmaz) nem tartalmaz információt.

Kormányzati észrevétel: **A**

2016 végén a Nemzetgazdasági Minisztérium publikálta a „Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés 2016-2020” című dokumentumot, valamint kormányhatározatban elfogadta a középtávú költségvetési keretszámokat, amely tartalmazta a következő év tervezett költségvetési intézkedéseit, a következő évre és középtávra vonatkozóan a kiadások, bevételek, költségvetési egyenleg és államadósság előrejelzését, a többéves makrogazdasági előrejelzést, a főbb bevételi és kiadási oldali intézkedéseket és prioritásokat.

57. Megtalálható-e a költségvetési irányelvekben az államadósságra vonatkozó alábbi három adat: a tárgyévre becsült nettó hitelfelvétel, a tárgyév végére becsült teljes fennálló adósságállomány és a tárgyév kamatkidadásai?

- a. Igen, mindhárom államadósságra vonatkozó adat megtalálható.
- b. Igen, de a három államadósságra vonatkozó adatból csak kettő található meg.
- c. Igen, de a három államadósságra vonatkozó adatból csak egy található meg.

d. Nem, egyik államadóságra vonatkozó adat sem található meg.

e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A Nemzetgazdasági Minisztérium középtávú előrejelzését nem tekintettük költségvetési irányelveknek, mert célja a makrogazdasági előrejelzés aktualizálása és a tervezéshez szükséges fejezeti keretszámok meghatározása volt, nem pedig a költségvetési vitát elősegítő információk publikálása.

Kormányzati észrevétel: **C**

2016 végén a Nemzetgazdasági Minisztérium publikálta a „Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés 2016-2020” című dokumentumot, valamint kormányhatározatban elfogadta a középtávú költségvetési keretszámokat, amely tartalmazta a kamatkiadások összegét.

58. Megtalálható-e a költségvetési irányelvekben a kiadási főösszeg becslése a tárgyéven túli időszakra (legalább a tárgyévet követő további két költségvetési évre)?

a. Igen, a kiadási főösszeg becslése legalább a tárgyéven túli két évre megtalálható.

b. Nem, nem található meg a kiadási főösszeg becslése a tárgyéven túli időszakra.

c. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A Nemzetgazdasági Minisztérium középtávú előrejelzését nem tekintettük a költségvetési irányelvek dokumentumának, mert célja a makrogazdasági előrejelzés aktualizálása és a tervezéshez szükséges fejezeti keretszámok meghatározása volt, nem pedig a költségvetési vitát elősegítő információk publikálása.

Kormányzati észrevétel: **A**

2016 végén a Nemzetgazdasági Minisztérium publikálta a „Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés 2016-2020” című dokumentumot, valamint kormányhatározatban elfogadta a középtávú költségvetési keretszámokat, amely tartalmazta a következő év tervezett költségvetési intézkedéseit, a következő évre és középtávra vonatkozóan a kiadások, bevételek, költségvetési egyenleg és államadóság előrejelzését, a többéves makrogazdasági előrejelzést, a főbb bevételi és kiadási oldali intézkedéseket és prioritásokat.

61. Tartalmazza-e az elfogadott költségvetés a bevételi előirányzatokat főbb kategóriák szerint (mint adó- és nem adójellegű bevételek)?

a. Igen, az elfogadott költségvetésben megtalálhatóak a bevételi előirányzatok kategóriák szerint.

b. Nem, az elfogadott költségvetésben nem találhatóak meg a bevételi előirányzatok kategóriák szerint.

c. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A költségvetési törvény nem tartalmazza ugyanazokat az összefoglaló táblázatokat, mint amelyek a törvényjavaslat mellékleteiben megtalálhatóak. A bevételi források egyedileg megtalálhatóak az 1. számú mellékletben, ezért amennyiben szükséges, a csoportosítások elvégezhetőek, de azonnal rendelkezésre álló táblázatok nem találhatóak a költségvetési törvényben.

Kormányzati észrevétel: **A**

A költségvetési törvény adminisztratív csoportosításban tartalmazza a bevételeket az 1. számú mellékletben.

64. Mely kiemelt fontosságú információkat tartalmazza a Polgárok Költségvetése?

(Kiemelt fontosságú információnak tekintendő a kiadási és bevételi főösszeg, a jelentős hatású politikai intézkedések, a költségvetéshez felhasznált makrogazdasági előrejelzés adatai és a polgárok észrevételeinek fogadására létrehozott elérhetőségek.)

- a. A Polgárok Költségvetése valamennyi kiemelt fontosságú információt tartalmazza, és emellett további információk is megtalálhatóak.
- b. A Polgárok Költségvetésében csak a kiemelt fontosságú információk találhatóak meg.
- c. A Polgárok Költségvetése nem tartalmazza az összes kiemelt fontosságú információt.
- d. A kormány nem publikálja / nem készíti el a Polgárok Költségvetését.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A költségvetési törvényjavaslat mellékleteként megjelent egy „Polgárok Költségvetése”, ami tartalmazza is a kiemelt információk egy részét, de a dokumentum lényege veszett el azáltal, hogy a kormány semmilyen erőfeszítést nem tett a dokumentum népszerűsítésére.

Kormányzati észrevétel: **C**

A kormány publikálta a Polgárok Költségvetését, ami objektív és szakmai módon, közérthetően, egyszerű szemléltetési módokon keresztül tartalmazta a bevételek és kiadások, valamint a költségvetési egyenleg összegét, a kiadások funkcionális megoszlását, valamint a bevételek források szerinti megoszlását. A dokumentum nem igényli további dokumentumok előzetes ismeretét, a költségvetés céljait és tartalmát helyezi előtérbe és a költségvetési törvényjavaslattal együtt jelent meg.

65. Hogyan érhető el a Polgárok Költségvetése a lakosok számára?

- a. A Polgárok Költségvetése széles körben elérhető, amihez legalább három különböző terjesztési csatornát (mint például internet, hirdetőtáblák, rádióműsorok, újságok, stb.) használ a kormány.
- b. A Polgárok Költségvetésének terjesztéséhez két csatornát használ a kormány, és nem tesz további erőfeszítéseket a dokumentum elérhetőségének javítása érdekében.
- c. A Polgárok Költségvetését egy terjesztési csatornán keresztül teszi elérhetővé a kormány.
- d. A kormány nem publikálja / nem készíti el a Polgárok Költségvetését.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Nem találtunk olyan hírt, műsort, interjút, ahol egy kormányzati szereplő megemlítette volna a Polgárok Költségvetését vagy a költségvetési törvényjavaslat egyszerűsített formáját.

Kormányzati észrevétel: **A**

A költségvetési törvényjavaslat országgyűlési elfogadását követően a nemzetgazdasági miniszter és a költségvetésért felelős államtitkár több interjút is adott különböző tévé- és rádiócsatornáknak, újságoknak.

67. Készül-e “polgári” (könnyen értelmezhető és érthető) változat a költségvetési dokumentumokból a költségvetési folyamat során?

- a. A költségvetési dokumentumok polgári változatait a költségvetési folyamat mind a négy szakaszában (a költségvetés előkészítése, elfogadása, végrehajtása és ellenőrzése) publikálja a kormány.
- b. A költségvetési dokumentumok polgári változatait a költségvetési folyamat legalább két szakaszában publikálja a kormány.**
- c. A költségvetési dokumentumok polgári változatait a költségvetési folyamat legalább egy szakaszában publikálja a kormány.
- d. Nem publikál a kormány polgári változatot a költségvetési dokumentumokból.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Tapasztalatunk szerint csak a törvényjavaslatból készül egyszerűsített változat. A havi jelentések rövidebb költségvetési dokumentumok, de a megfelelő magyarázathoz használniuk kell a szükséges technikai kifejezéseket, valamint minden releváns információt tartalmazniuk kell. Gyorsjelentés néven készül egy rövidített változat, de ezt előzetes sajtóközleménynek tekintettük, nem egyszerűsített, „polgári” változatnak.

Kormányzati észrevétel: **B**

A költségvetési törvényjavaslatból és a havi költségvetési jelentésekből készül egyszerűsített, „polgári” változat.

75. Található-e információ az évközi jelentésben a fennálló adósságállomány összetételére vonatkozóan?

(Kiemelt információnak tekintendő az adósságelemek kamata, az adósság lejárat szerkezete és az adósság belföldi-külföldi megoszlása.)

- a. Igen, az államadósság összetételére vonatkozó valamennyi kiemelt információ megtalálható, és emellett további információkat is tartalmaz az évközi jelentés.
- b. Igen, az az államadósság összetételére vonatkozó valamennyi kiemelt információ megtalálható.
- c. Igen, az évközi jelentésben található az államadósság összetételére vonatkozó információ, de némely kiemelt információ hiányzik.**
- d. Nem, az évközi jelentésben nem található információ az államadósság összetételére vonatkozóan.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az évközi jelentések az államadósság összetételét többféle szempont szerint bontva közlik, de az adósság lejárat szerkezete és az adósság kamatszintje nem található meg.

A kormányzati válaszban említett, Államadósság Kezelő Központ által publikált havi jelentés szintén az államadósság összetételét és az aktuális piaci hozamszinteket tartalmazza, a hiányzó információkat nem. Ugyanakkor az államadósság lejárat szerkezetét az ÁKK negyedéves rendszerességgel közli.

Kormányzati észrevétel: **A**

Az Államadósság Kezelő Központ az államadóssághoz és annak kamatához kapcsolódó valamennyi adatot közli honlapjának „Statisztika – Államadósság, finanszírozás” menüpontjában. A kérdésben szereplő kiemelt információkat az ÁKK „Kiadványok” menüpontjában található havi és negyedéves jelentések szintén tartalmazzák.

84. Megtalálhatóak-e az éves jelentésben a kiadási előirányzatok eredeti előirányzatai (a törvényhozás évközi módosításait is beleértve) és tényadatai közötti eltérések?

- a. Igen, valamennyi előirányzatra vonatkozóan megtalálható az eredeti előirányzat és a tényadat eltérése, továbbá az eltérés okának szöveges magyarázata.**
- b. Igen, valamennyi előirányzatra vonatkozóan megtalálható az eredeti előirányzat és a tényadat eltérése, de az eltérés okára már nem található szöveges magyarázat.
- c. Igen, megtalálhatóak a kiadási előirányzatok eredeti előirányzatai és tényadatai közötti eltérések, de csak néhány előirányzatra vonatkozóan.
- d. Nem, a kiadási előirányzatok eredeti előirányzatai és tényadatai közötti eltérések nem találhatóak meg az éves jelentésben.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás: **B**

A zárszámadás mellékletei részletesen levezetik a törvényben elfogadott és a legutolsó előirányzatok közötti változásokat, valamint összehasonlítják a tényleges teljesülést az előirányzattal. Véleményünk szerint azonban az eltérés magyarázata szinte minden esetben deskriptív, a teljesülés arányára fókuszál, és csak elszórtan található az eltérésről tartalmi magyarázat, amely az alacsonyabb vagy magasabb teljesülés tényleges okait feltárná.

Kormányzati észrevétel:

A kutató a magyarázatok tartalmát vitatja, nem pedig azok meglétét, ezért az eredetileg megjelölt „B” válasz helyett az „A” válasz is elfogadható lenne.

89. Megtalálható-e az éves jelentésben a bevételek egyedi források szerinti bontása?

- a. Igen, a bevételek teljes egésze megtalálható az éves jelentésben egyedi források szerinti bontásban.
- b. Igen, a bevételek legalább kétharmada, de nem a teljes egésze megtalálható az éves jelentésben egyedi források szerinti bontásban.**
- c. Igen, de csak a bevételek kevesebb, mint kétharmada található meg az éves jelentésben egyedi források szerinti bontásban.
- d. Nem, az éves jelentésben nem található meg a bevételek egyedi források szerinti bontása.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A zárszámadás 1. számú melléklete minden bevételi és kiadási előirányzatot egyedileg tartalmaz. A források szerinti megkülönböztetés legfeljebb az egyes intézmények saját bevételeinél hiányzik, amennyiben az intézmény többféle bevétellel is rendelkezik.

„A központi alrendszer mérlege” című táblázat már csak a kiemelt bevételeket (személyi jövedelemadó, ÁFA, társasági adó, stb.) mutatja egyedileg, míg a kisebb jelentőségűeket összevonva tartalmazza. Az összevonás azonban nem követ semmilyen csoportosítási logikát (például szolgáltatási díjak, bírságok, stb.). Ráadásul az összevont tételek között érdemi nagyságrendűek is előfordulnak, míg kisebb összegűek egyedi soron szerepelnek (a megtett úttal arányos útdíj 150 Mrd Ft-os bevétele összevontan, a rehabilitációs hozzájárulás 65 Mrd Ft-ja külön van).

Kormányzati észrevétel: **A**

A zárszámadás minden bevételi előirányzatot tartalmaz, és valamennyi bevételt bemutat. Igaz, hogy néhány bevétel összevont módon szerepel, de ez csak kisebb tételekre vonatkozik, ami nem jár jelentős információvesztéssel, és a táblázatban történő összefoglaláshoz mindenképpen szükséges valamilyen szintű aggregálás.

94. Bemutatja-e az éves jelentés a leghátrányosabb helyzetben lévők érdekében hozott (meglévő és új) intézkedések kiadásainak eredetileg elfogadott kiadások és annak tényadatai közötti eltéréseket?

- a. Igen, az éves jelentésben megtalálhatóak a leghátrányosabb helyzetben lévők érdekében hozott intézkedések kiadásainak eredetileg elfogadott és tényadata közötti eltérései, és emellett az eltérések okait szöveges magyarázatban részletezi.
- b. Igen, az éves jelentésben megtalálhatóak a leghátrányosabb helyzetben lévők érdekében hozott intézkedések kiadásainak eredetileg elfogadott és tényadata közötti eltérései, de az eltérések okaira nem tartalmaz szöveges magyarázatot.
- c. Igen, néhány intézkedésre vonatkozóan megtalálható az éves jelentésben a leghátrányosabb helyzetben lévők érdekében hozott intézkedések kiadásainak eredetileg elfogadott és tényadata közötti eltérései.**
- d. Nem, az éves jelentésben nem található meg a leghátrányosabb helyzetben lévők érdekében hozott intézkedések kiadásainak eredetileg elfogadott és tényadata közötti eltérései.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

A zárszámadás minden kiadást tartalmaz, és az előirányzatok és azok szöveges magyarázatának átolvasásával azonosítható néhány kiadás, ami egyértelműen a leghátrányosabb helyzetben lévők érdekében történt. Ez viszont nem az összes juttatást jelenti ezen társadalmi csoportoknak, mivel sok kiadás nem azonosítható vagy nem tudható, hogy a kiadásból mennyi jutott a leghátrányosabb helyzetűeknek. (Például nincsenek részletezve a járási szociális feladatok ellátásának juttatásai, az önkormányzatok szociális intézményeihez adott támogatások vagy a családi pótlékon belül a leghátrányosabb helyzetűek részesedése.)

Kormányzati észrevétel: **B**

Minden leghátrányosabb helyzetűek érdekében hozott intézkedések előirányzatai és tényleges teljesülése, valamint ezek eltérése megtalálható a zárszámadásban, továbbá az egyedileg szereplő előirányzatokról szöveges leírást is tartalmaz. Mindazzal együtt, hogy néhány esetben a magyarázat nem fókuszál megfelelő módon a leghátrányosabb helyzetűekre, a „B” válasz lehet megfelelő.

95. Bemutatja-e az éves jelentés a költségvetésen kívül alapok eredeti előirányzatainak és tényadatainak eltérését?

- a. Igen, az éves jelentésben megtalálható a költségvetésen kívüli alapok eredeti előirányzatainak és tényadatainak eltérése, és emellett az eltérés okait szöveges magyarázatban részletezi.
- b. Igen, az éves jelentésben megtalálható a költségvetésen kívüli alapok eredeti előirányzatainak és tényadatainak eltérése, de az eltérés okaira nem ad szöveges magyarázatot.
- c. **Igen, az éves jelentésben megtalálható a költségvetésen kívüli alapok eredeti előirányzatainak és tényadatainak eltérése, de egyes alapok hiányoznak.**
- d. Nem, az éves jelentésben nem található meg a költségvetésen kívüli alapok eredeti előirányzatainak és tényadatainak eltérése.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az előző felméréshez képest javítottuk hibánkat, hogy az elkülönített állami pénzalapokat és társadalombiztosítási alapokat költségvetésen kívüli alapoknak tekintettük.

Tényleges költségvetésen kívüli alapnak a Médiaszolgáltatási- és Támogatási Alap, illetve az MNB oktatási alapítványai tekinthetőek, csak az előbbiről található minimális információ a zárszámadásban.

Kormányzati észrevétel: **A**

2010 óta az Országgyűlés a hagyományos költségvetési fejezeteket, a korábbi költségvetésen kívüli alapokat és társadalombiztosítási alapokat egyben hagyja jóvá. Költségvetésen kívüli alapnak a magyar vonatkozásban a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap és a társadalombiztosítási alapok tekinthetőek, amelyekről minden információ megtalálható a törvényjavaslatban.

A Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap 2011 és 2014 között ténylegesen költségvetésen kívüli alapként működött, de a vagyonának értékesítését követően megszűnt.

A Magyar Nemzeti Bank oktatási alapítványai nem költségvetésen kívüli alapok, hanem non-profit jogi személyiségek. Az alapítványokról szóló információkat az MNB jelentéseinek, nem pedig a költségvetési dokumentumoknak kell tartalmaznia.

99. A számvevőszék a hatáskörébe tartozó költségvetésen kívüli alapok mekkora hányadának ellenőrzését végezte el (auditálta)?

- a. A számvevőszék a hatáskörébe tartozó valamennyi költségvetésen kívüli alapot ellenőrizte.
- b. A számvevőszék a hatáskörébe tartozó költségvetésen kívüli alapok kiadásainak legalább kétharmadát, de nem a teljes egészét ellenőrizte.
- c. **A számvevőszék a hatáskörébe tartozó költségvetésen kívüli alapok kiadásainak legfeljebb kétharmadát ellenőrizte.**
- d. A számvevőszék nem ellenőrizte a költségvetésen kívüli alapok kiadásait.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az előző felméréshez képest javítottuk hibánkat, hogy az elkülönített állami pénzalapokat és társadalombiztosítási alapokat költségvetésen kívüli alapoknak tekintettük.

Költségvetésen kívüli alapnak az MNB oktatási alapítványai tekinthetőek, ezeket viszont az Állami Számvevőszék nem ellenőrizte a zárszámadás ellenőrzése során a megfelelő jogosítvány hiányában.

Ugyancsak a zárszámadás ellenőrzésétől elkülönülten ellenőrzi a számvevőszék a Médiaszolgáltatási és – támogatási Alapot.

Kormányzati észrevétel: **A**

2010 óta az Országgyűlés a hagyományos költségvetési fejezeteket, a korábbi költségvetésen kívüli alapokat és társadalombiztosítási alapokat egyben hagyja jóvá. Költségvetésen kívüli alapnak a magyar vonatkozásban a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap és a társadalombiztosítási alapok tekinthetőek, amelyekről minden információ megtalálható a törvényjavaslatban.

A Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap 2011 és 2014 között ténylegesen költségvetésen kívüli alapként működött, de a vagyonának értékesítését követően megszűnt.

A Magyar Nemzeti Bank oktatási alapítványai nem költségvetésen kívüli alapok, hanem non-profit jogi személyiségek. Az alapítványokról szóló információkat az MNB jelentéseinek, nem pedig a költségvetési dokumentumoknak kell tartalmaznia.

103. Létezik-e független költségvetési intézmény, amely költségvetési elemzéseket készít a költségvetés elkészítése és/vagy elfogadása során?

- a. **Igen, létezik ilyen intézmény, amelynek függetlenségét törvény mondja ki, és megfelelő forrásokkal és létszámmal rendelkezik, hogy elvégezze a feladatait.**
- b. Igen, létezik ilyen intézmény, de vagy a függetlenségét nem garantálja törvény vagy nem áll a rendelkezésére megfelelő erőforrás, létszám, hogy elvégezze a feladatait.
- c. Igen, létezik ilyen intézmény, de a függetlenségét nem garantálja törvény és nem áll rendelkezésére megfelelő erőforrás, létszám, hogy elvégezze a feladatait.
- d. Nincs ilyen intézmény.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás: **B**

Magyarországon független költségvetési intézmény a Költségvetési Tanács. Jogszabály szerint független intézmény, és megfelelő kapacitásokkal rendelkezik, de mindössze véleményt mond a költségvetési törvényjavaslatról és a költségvetés módosításairól. Véleményünk szerint érdemi felügyeletet a saját előrejelzések és költségbecslések elkészítése jelentene, és ebben a tekintetben nem végzi el feladatait, aminek az elégtelen erőforrások lehetnek az okai.

Kormányzati észrevétel:

A Költségvetési Tanács saját költségvetéssel rendelkezik, hogy ellássa feladatait, tovább az Állami Számvevőszéknek és a Magyar Nemzeti Banknak is kötelessége segíteni a Tanács munkáját. A Tanács nem jelezte, hogy források hiányában nem tudja elvégezni feladatát, ezért rendelkezésére állnak a szükséges erőforrások, hogy ellássa feladatát.

114. Az elmúlt 12 hónapban a törvényhozás valamely bizottsága megvizsgálta-e az elfogadott költségvetés évközi végrehajtását a releváns végrehajtási időszakra vonatkozóan?

- a. Igen, egy bizottság a tárgyév során legalább három alkalommal megvizsgálta a költségvetés évközi végrehajtását, és jelentést is közzétett a vizsgálat megállapításairól és ajánlásairól.
- b. Igen, egy bizottság a tárgyév során legalább egy, de kevesebb, mint három alkalommal megvizsgálta a költségvetés évközi végrehajtását, és jelentést is közzétett a vizsgálat megállapításairól és ajánlásairól.
- c. Igen, egy bizottság megvizsgálta a költségvetési törvény évközi végrehajtását, de nem tett közzé jelentést a vizsgálat megállapításairól és ajánlásairól.
- d. **Egyik bizottság sem vizsgálta meg a költségvetési törvény évközi végrehajtását.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az Országgyűlés Költségvetési Bizottságában mindössze Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter éves meghallgatását találtuk kormányzati beszámolóknak, de a meghallgatás nem az évközi végrehajtásról, hanem a gazdasági helyzetről és a gazdaságpolitikai intézkedésekről szólt.

A kormányzati észrevételben szereplő Bizottságnak leadott féléves jelentést nem fogadtuk el a Bizottság jelentésének, mert a kormány készítette, így nem a Bizottság véleményét tükrözi a jelentés.

Kormányzati észrevétel: **C**

A gazdasági stabilitásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 5. § (1) értelmében a Kormány felülvizsgálja az államadósság-szabály teljesülését a féléves adatok alapján, és erről értesíti az Országgyűlés megfelelő bizottságát. Ezek alapján a bizottságnak vizsgálnia kell a költségvetés alakulását, de erről jelentést nem készített. A végrehajtás vizsgálata miatt a „C” válasz indokolt.

115. A kormányzat kéri-e a törvényhozás hozzájárulását, amikor az elfogadott költségvetésben külön soron szereplő irányítási egységek között csoportosít át forrásokat, és törvényileg kötelezett-e erre?

- a. Igen, a kormány törvényben vagy egyéb szabályban rögzített kötelessége, hogy a törvényhozás jóváhagyását megkapja az irányítási egységek közötti átcsoportosítások előtt, és a gyakorlatban is így cselekszik.
- b. A kormány a törvényhozás jóváhagyását kéri az irányítási egységek közötti átcsoportosítások előtt, de ez nem törvényben vagy egyéb szabályban rögzített kötelessége.
- c. **A kormánynak törvényben vagy egyéb szabályban rögzített kötelessége, hogy a törvényhozás jóváhagyását megkapja az irányítási egységek közötti átcsoportosítások előtt, de a gyakorlatban ezen jóváhagyás nélkül csoportosít át forrásokat.**
- d. A kormány a törvényhozás jóváhagyása nélkül csoportosít át forrásokat az irányítási egységek között, és semmilyen törvényi vagy egyéb szabályban rögzített kötelessége nincs, hogy a törvényhozás jóváhagyását kérje.
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Jogi szempontból megkapta a kormány a felhatalmazást, hogy forrásokat csoportosíthasson át, de a gyakorlatban ezek olyan mértékű átcsoportosítást tesznek lehetővé, amelyek aláássák a törvényhozás költségvetési döntéshozói szerepét. A rendelkezésére bocsátott tartalékon felül az előző évi maradványok átcsoportosítása és a kormányzati jóváhagyással túlléphető előirányzatok túlköltése nyújt erre módot. Az elfogadott költségvetés és a zárszámadás kiadási összegei között 6% eltérés volt, tehát ilyen nagyságrendben módosult a költségvetés a törvényhozás által jóváhagyotthoz képest.

Kormányzati észrevétel: **A**

A kormánynak általában kötelessége a törvényhozás jóváhagyását kérni az átcsoportosítások előtt. A tartalékok összegét nem szabad beszámítani a törvényhozás által elfogadott kiadásoktól vett eltérésekbe, mert a törvényhozás pont a kormány szabad felhasználására hagyta jóvá ezt az összeget. Ezen felül az említett 6% eltérés nem teljes egészében kormánydöntések eredménye, mert tartalmazza az intézmények közötti transzfereket, valamint néhány előirányzat túllépése külső tényezők miatt következett be.

116. A kormányzat kéri-e a törvényhozás jóváhagyását a költségvetés végrehajtása alatt képződő többletbevételek (az eredetileg elfogadottnál nagyobb összegben teljesülő bevételek) elköltése előtt, és törvényileg kötelezett-e erre?

- a. A kormány törvényben vagy egyéb szabályban rögzített kötelezettsége, hogy a törvényhozás jóváhagyását kérje a többletbevételek elköltése előtt, és a gyakorlatban is így cselekszik.
- b. A kormány a törvényhozás jóváhagyását kéri a többletbevételek elköltése előtt, de ez nem törvényben vagy egyéb szabályban rögzített kötelessége.
- c. A kormánynak törvényben vagy egyéb szabályban rögzített kötelessége, hogy a törvényhozás jóváhagyását megkapja a többletbevételek elköltése előtt, de a gyakorlatban ezen jóváhagyás nélkül költi el a többletbevételeket.
- d. **A kormány a törvényhozás jóváhagyása nélkül költi el a többletbevételeket, és semmilyen törvényi vagy egyéb szabályban rögzített kötelessége nincs, hogy a törvényhozás jóváhagyását kérje.**
- e. Nem értelmezhető /Egyéb (kérjük, fejtse ki)

Indoklás:

Az államháztartásról szóló törvény szerint az intézményeknél keletkező többletbevétel elköltéséhez a kormány jóváhagyása szükséges, míg a központi előirányzatokon keletkezőknél a költségvetési törvény országgyűlési módosítása. Jelentős kockázatot hordoz viszont, hogy a teljes kiadások 53%-a felülről nyitott előirányzat, tehát az Országgyűlés jóváhagyása nélkül túlléphető, ezáltal lehetőséget biztosít a többletbevételek törvényhozói jóváhagyás nélküli felhasználására (például a határvédelem előirányzatából finanszírozható a rendőrség, határőrség). Ez a megállapítás az Állami Számvevőszék jelentésének 5. oldalán olvasható:

<https://www.asz.hu/storage/files/files/%C3%96sszes%20jelent%C3%A9s/2016/16062.pdf?ctid=98>

Kormányzati észrevétel: **A**

Ha központi előirányzaton keletkezik többletbevétel, az Országgyűlés jóváhagyása kell a bevételek elköltéséhez. A felülről nyitott előirányzatok szabályait törvény rögzíti és főleg a kormány hatáskörén kívül eső hatások befolyásolják. Közéjük tartozik a nyugdíj, kamat, szociális juttatások kiadásai. A legutóbbi években, amikor a költségvetés bevételei szignifikánsan jobban teljesültek, mindig az Országgyűlés döntött ennek felhasználásáról.

125. Biztosít-e a kormány lehetőséget a lakosság számára, hogy a költségvetési törvényjavaslat elkészítése során (a törvényjavaslat benyújtása előtt) javaslatokat tehessenek?

- a. Igen, a kormány nyilvános lehetőségeket biztosít, amelyek segítségével a lakosság tagjai és a kormány tisztviselői megtárgyalhatják a költségvetéssel kapcsolatos javaslatokat.
- b. Igen, a kormány nyilvános lehetőségeket biztosít, hogy a lakosság javaslatokat tehesse a költségvetéssel kapcsolatban.
- c. **Igen, a kormány biztosít részvételi lehetőséget a költségvetés elkészítése során, de ezek a lehetőségek csak néhány nézetnek adnak teret vagy a kormány csak néhány személyt, szervezetet hív meg a költségvetés megvitatására (a gyakorlatban a részvétel nem mindenki számára nyílt).**
- d. A "c" vagy a fölötti válasz követelményei nem teljesülnek.
- e. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

A kormány által felsorolt konzultációs fórumok közül az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) és a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF) tárgyalta költségvetési kérdésekről. Azonban a költségvetésről szóló megbeszélésekre a költségvetés benyújtása után került sor, továbbá a résztvevők köre is korlátozott volt, mert csak bizonyos érdekcsoportok vehettek részt rajta.

<http://www.liganet.hu/page/264/art/9502/akt/1/html/kerdesek-kereszttuzeben-a-koltsegyetes.html>

<http://ngtt.hu/en/dokumentumtar/>

<http://www.mkksz.org.hu/html/main/2016/oket0524.pdf>

Kormányzati észrevétel: **A**

A költségvetéssel kapcsolatos javaslatok megtételére rendelkezésre áll az OKÉT (ami a közszféra munkavállalóinak bérhelyzetét tárgyalja), a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (ami stratégiai szintű gazdasági és szociális javaslatok megvitatására szolgál), valamint a VKF (ami a magánszektor képviselőivel folytatott foglalkoztatási, költségvetési kérdések megtárgyalására ad lehetőséget).

126. A 125-ös kérdésben azonosított lehetőségekkel kapcsolatban a kormány tesz-e érdemi intézkedéseket, hogy a lakosság legkiszolgáltatottabb és érdekét nehezen érvényesítő csoportjait is bevonja a költségvetés előkészítésébe?

- a. Igen, a kormány érdemi lépéseket tesz, hogy a lakosság kiszolgáltatott és alulreprezentált csoportjainak tagjai és/vagy képviselői is részt vegyenek a költségvetés előkészítésében.
- b. **Az "a" válasz követelményei nem teljesülnek.**
- c. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

Megítélésünk szerint a konzultációs fórumokon a szakszervezetek munkavállalói szempontból vettek részt, nem azért, mert alacsony bérral rendelkező szektort (szociális ellátás vagy kiskereskedelmi ágazat) képviseltek volna. Véleményünk szerint a munkaerőpiacon sérülékeny csoportnak a közmunkások tekinthetőek, de nem találtunk információt arról, hogy az őket képviselő csoportot meghívtak volna.

Kormányzati észrevétel: **A**

A konzultációs fórumokon részt vesznek a szakszervezetek, akik a bérből élők sérülékeny csoportját képviselik, illetve a szegény, vidéki önkormányzatok szövetségének képviselői.

127. A költségvetés előkészítési szakaszában az alábbi témák közül melyeket tárgyalja meg a kormány a lakossággal?

A kérdés megválaszolásakor a kiemelt témák az alábbiak:

1. Makrogazdasági ügyek
2. Bevételi előrejelzések, intézkedések és a bevételekhez kapcsolódó adminisztráció
3. Szociális kiadásokkal kapcsolatos intézkedések
4. Költségvetési hiány és államadósság
5. Kormányzati beruházási projektek
6. Közszolgáltatások

- a. A kormány a lakossági részvételi lehetőség során mind a hat témát érinti.
- b. A kormány a lakossági részvételi lehetőség során legalább három, de kevesebb, mint hat témát érint.
- c. A kormány a lakossági részvételi lehetőség során legalább egy, de kevesebb, mint három témát érint.**
- d. A "c" vagy afölötti válasz követelményei nem teljesültek.
- e. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

A kormányzati válasz alapján általunk megtalált dokumentumok szerint a fórumok témája a munkaerőpiacról, azon belül a béremelésekről volt, ezáltal a makrogazdasági ügyeket tárgyalták meg a felek.

<http://www.liganet.hu/page/264/art/9502/akt/1/html/kerdesek-keresztttuzeben-a-koltsegyetes.html>

<http://www.mkksz.org.hu/html/main/2016/oket0524.pdf>

Kormányzati észrevétel: **A**

A konzultációs fórumok napirendjének rendkívül széleskörűek.

128. Biztosít-e a kormány lehetőséget a lakosság számára, hogy a költségvetés végrehajtásának felülvizsgálatahoz javaslatokat tehesse?

- a. Igen, a kormány nyilvános lehetőséget biztosít a lakosság számára, hogy a költségvetés végrehajtása során a lakosság tagjai és a kormányzati tisztségviselők megtárgyalhassák észrevételeiket.
- b. Igen, a kormány nyilvános lehetőséget biztosít a lakosság számára, hogy észrevételeket tehesse a költségvetés végrehajtása során.
- c. Igen, a kormány biztosít részvételi lehetőséget a költségvetés végrehajtása során, de ezek a lehetőségek csak néhány nézetnek adnak teret vagy a kormány csak néhány személyt, szervezetet hív meg a költségvetés megvitatására (a gyakorlatban a részvétel nem mindenki számára nyílt).
- d. A "c" vagy afölötti válasz követelményei nem teljesülnek.**
- e. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

A Nemzetgazdasági Minisztérium nem tart fenn részvételi módokat. A Minisztérium honlapján közli a kapcsolatfelvételi lehetőségeket, de ezek nem ösztönzik a lakosságot, hogy aktívan részt vegyenek a költségvetés végrehajtásának ellenőrzésében, és nem is biztosítják ehhez a kellő információkat.

Kormányzati észrevétel: **B**

Igaz, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium közli a kapcsolatfelvételi lehetőségeket, és ezeken keresztül bármilyen kérdés feltehető. Véleményünk szerint ez kielégíti a kérdéshez kapcsolódó definíciót, amely nyílt mechanizmusról szól, amelyen keresztül a lakosság bármely tagja észrevételt tehet az éves költségvetés végrehajtásával kapcsolatban.

130. A kormány lakossággal folytatott konzultációja a költségvetés végrehajtása során melyik témákat érinti?

A kérdés során kiemelt témák az alábbiak:

1. A makrogazdasági körülmények változásai
2. A közszolgáltatások színvonala
3. A bevételek beszedése
4. A szociális kiadások végrehajtása
5. Költségvetési hiány és államadóssága változása
6. Kormányzati beruházási projektek megvalósítása

- a. A kormány lakossággal folytatott konzultációja mind a hat témát érinti.
- b. A kormány lakossággal folytatott konzultációja legalább három, de kevesebb, mint hat fent említett témát érint.
- c. A kormány lakossággal folytatott konzultációja legalább egy, de kevesebb, mint három fent említett témát érint.
- d. A "c" vagy afölötti válaszok követelményei nem teljesültek.**
- e. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

Igaz, hogy a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz intézett észrevételek bármelyik témát érinthetik, de a kapcsolatfelvételi lehetőséget nem tekintettük részvételi mechanizmusnak a 128-as kérdésben.

Kormányzati észrevétel: **A**

A kapcsolatfelvételi lehetőségeken keresztül bármely témát érintheti a lakosság észrevétele.

131. Amikor a kormány a lakossággal konzultál, biztosít-e előzetesen elegendő és teljeskörű információt a konzultációval kapcsolatban, hogy a lakosság megfelelően informált módon vehessen részt?

A teljeskörű információnak legalább három elemet tartalmaznia kell az alábbiak közül:

1. Cél
 2. Hatáskör
 3. Korlátok
 4. Elérni kívánt eredmények
 5. Folyamat és ütemterv
- a. A kormány megfelelő időben teljeskörű információt biztosít a lakosság számára mind a költségvetés előkészítéséről, mind a végrehajtásáról szóló konzultáció során.
 - b. A kormány megfelelő időben teljeskörű információt csak az egyik konzultáció során biztosít a lakosság számára (a költségvetés előkészítéséről vagy a végrehajtásáról szóló során).
 - c. A kormány megfelelő időben biztosít információt az egyik vagy mindkét konzultáció során, de az információk nem teljeskörűek.
 - d. A "c" vagy afölötti válaszok követelményei nem teljesültek.**
 - e. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

A kormányzati észrevételre reagálva a szereplők nem rendelkeznek információkkal a költségvetésről a törvényjavaslat benyújtása előtt, ráadásul a fórumokon is mindössze a főbb új intézkedések összefoglalója hangzik el, így nem tekinthetőek megfelelően felkészültnek.

Kormányzati észrevétel: **A**

A kérdés útmutatójában szereplő kritérium teljesül, mert a szereplők, akik részt vesznek a konzultációs fórumokon (OKÉT, VKF) tisztában vannak azzal, hogyan tehetik ezt meg, mikor van erre lehetőségük és milyen típusú észrevételeket várnak tőlük, ezért az „A” válasz indokolt.

136. A törvényhozás vagy annak releváns bizottsága tart-e nyílt ülést és/vagy biztosít-e egyéb részvételi lehetőséget, amelyen keresztül a lakosság észrevételt tehet a költségvetés megvitatása során (akár a törvényjavaslat előkészítése, akár a törvényjavaslat jóváhagyásának szakaszában)?

- a. Igen, tart nyilvános üléseket, amelyeken a lakosság, civil szervezetek képviselői is felszólalnak.
- b. Igen, tart nyilvános üléseket. A lakosság képviselői nem szólalnak fel az ülés során, de más csatornákon keresztül fogadják a lakossági észrevételeket.
- c. Igen, tart nyilvános üléseket. A lakosság képviselői nem szólalnak fel, és más csatornákon keresztül sem juttatják el észrevételeiket, de a törvényhozás meghív néhány személyt vagy szervezet képviselőjét (a gyakorlatban a részvétel nem mindenki számára nyílt).
- d. A „c” vagy afölötti válasz követelményei nem teljesülnek.**
- e. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

Az Országgyűlés Költségvetési bizottságának lehetősége van a lakosság vagy civil szervezetek képviselőinek meghívására, de ezzel nem él.

Egyedi példák előfordultak arra, hogy civil szervezetek képviselői felszólaltak a költségvetéssel kapcsolatban (pl. 2016-ban a Civilek a költségvetésről projekt keretében vagy a bizottság elnöke által megszervezett kerekasztal-beszélgetés a költségvetés makrogazdasági feltételezéseiről), de az eseményeket a civil szervezetek, nem a bizottság kezdeményezte, és nem tekinthetőek intézményszerű mechanizmusoknak.

Kormányzati észrevétel: **C**

Egyetértünk az indoklással, de a „C” válasz lenne megfelelő, mert teljesül, hogy a törvényhozás meghív néhány személyt vagy szervezet képviselőjét nyilvános ülésére.

137. A törvényhozás tanácskozása során (akár a költségvetési törvényjavaslat előkészítésének, akár jóváhagyásának szakaszában) az alábbiak közül melyik témákat érinti a lakossági meghallgatás?

A kérdés során kiemelt témák az alábbiak:

1. Makrogazdasági ügyek
2. Bevételi előrejelzések, intézkedések és a bevételekhez kapcsolódó adminisztráció
3. Szociális kiadásokkal kapcsolatos intézkedések
4. Költségvetési hiány és államadósság
5. Kormányzati beruházási projektek
6. Közszolgáltatások

- a. A törvényhozás mind a hat témában várja az észrevételeket.
- b. A törvényhozás legalább három, de kevesebb, mint hat témában várja az észrevételeket.
- c. A törvényhozás legalább egy, de kevesebb, mint három témában várja az észrevételeket.
- d. A „c” vagy afölötti válasz követelményei nem teljesülnek.**
- e. Nem értelmezhető (kérjük, fejtse ki).

Indoklás:

Nincsen hivatalos és rendszeres részvételi mechanizmus, amelyet az Országgyűlés bizottsága szervezne.

Kormányzati észrevétel: **B**

A 137-es kérdésben említett események a fentiek közül három témát érintettek: makrogazdasági ügyek; bevételi előrejelzések, intézkedések és a bevételekhez kapcsolódó adminisztráció; költségvetési hiány és államadósság.